एकाइ ७ · पदमार्ग

थप चुनौतीपूर्ण अभ्यास प्रश्न

पूर्णाङ्क ४३

उत्तर छुट्टै कागजमा लेख्नुहोस्।

१ एउटै काम, चार अवस्था [३]

गाढा अक्षरका क्रियापद कुन पक्षमा छन्, कारणसहित लेख्नुहोस्। प्रत्येकको ०.५ अङ्क छ।

क. ईश्वरले पोहोर साल अन्नपूर्णको पदयात्रा **गरेका थिए**।
ख. हेर त, ११ **बजिसकेछ**।
ग. हजुरबुबा जवानीमा दिनहुँ लेक **चढ्नुहुन्थ्यो**।
घ. अहिले साथीहरू योजना **बनाउँदै छन्**।
ङ. यस वर्ष म पहिलो पटक बडिमालिका **पुगेको छु**।
च. बाटो बिराएर हामी त अर्कै गाउँ **पुगेछौँ**।

२ प्रसङ्गले पक्ष छान्छ [३]

दिइएको प्रसङ्गमा मिल्ने क्रियापद कोष्ठकको धातुबाट बनाएर वाक्य पूरा गर्नुहोस्। कुन पक्ष रोज्नुभयो, लेख्नुहोस्। प्रत्येकको १ अङ्क छ।

क. तपाईंले झोला खोल्दा मात्र थाहा पाउनुभयो कि पानीको बोतल छुटेको रहेछ। तपाईं भन्नुहुन्छ: ओहो! बोतल त घरमै ... । (छुट्)
ख. बुढा बाजेले आफ्नो बाल्यकालको बानी सुनाउँदै भन्नुहुन्छ: म सानो छँदा हरेक शनिबार भेडा लिएर लेक ... । (जा)
ग. भोलि बिहान ६ बजे बस छुट्छ। साथीले ९ बजे फोन गर्दा हामी कहाँ हुन्छौँ, भन्दै छौँ: त्यस बेलासम्म हामी धुलिखेल ... । (पुग्)

३ अर्थ वाक्यले भन्छ [३]

गाढा अक्षरको शब्दको अर्थ वाक्यअनुसार लेख्नुहोस्। अनि त्यही शब्द अर्कै अर्थमा आउने एउटा वाक्य बनाउनुहोस्। प्रत्येकको १ अङ्क छ।

क. तिजको अघिल्लो राति दिदीहरूले **दर** खाए।
ख. फाइनल खेलमा हाम्रो टोलीको **हार** भयो।
ग. यो पदमार्गको **बाटो** बिराएपछि हामी ढिला भयौँ।

४ उचाइको तालिका [४]

पाठका अनुसार यी ठाउँको उचाइ यस्तो छ। लुक्लाबाट आधार शिविर जाँदा दुई विश्रामका दिनसहित करिब आठ दिन लाग्छ। २,५०० मिटरभन्दा माथि लेक लाग्न सक्छ। तालिका हेरी उत्तर लेख्नुहोस्। काम देखाउनुहोस्।

ठाउँ	उचाइ (मिटर)
लुक्ला	२,८४६
नाम्चे बजार	३,४४०
सगरमाथा आधार शिविर	५,३६४

क. लुक्लाबाट नाम्चे र नाम्चेबाट आधार शिविरमा कति कति मिटर चढ्नुपर्छ?
ख. विश्रामका दिन छाडेर हिँड्ने दिनमा औसतमा एक दिन कति मिटर चढ्नुपर्छ? नजिकको दशमा लेख्नुहोस्।
ग. कुन कुन ठाउँमा लेक लाग्न सक्छ?
घ. रोशन भन्छन्, “हामी जवान छौँ, आठ दिन किन चाहियो? तीन दिनमै पुग्छौँ।” उनलाई के सम्झाउनुहुन्छ?

Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
https://science-playground.com/learn/grade-8-nepali/padamarg

५ अपठित गद्यांश [५]

दिइएको गद्यांश पढी सोधिएका प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस्।

होमस्टेको पहिलो पाहुना

पहाडको एउटा गाउँमा नयाँ पदमार्ग खुल्यो। गाउँकी आयुष्माले घरको माथिल्लो तला सफा गरेर होमस्टे खोलिन्। पहिलो पाहुना जर्मनीबाट आएको एउटा परिवार थियो। आयुष्माले खुसी भएर मासु, पुलाउ र अचार गरी धेरै परिकार बनाइन्, र पाहुनाको कोठामा प्लास्टिकका फूल सजाइन्।

बिहान पाहुनाकी छोरीले सोधिन्, "बारीमा त्यो के उम्रेको? तपाईंहरू दिनहुँ के खानुहुन्छ? ढिँडो बनाउन सिकाइदिनुहुन्छ?" आयुष्मा छक्क परिन्। ढिँडो त गरिबको खाना भनेर उनले पाहुनाबाट लुकाएकी थिइन्। हिजोसम्म लाजको कुरा भनेको खाना नै पाहुनालाई आज सबैभन्दा रमाइलो लाग्यो। त्यो दिन सबै जना मिलेर चुलोमा ढिँडो पकाए, र पाहुनाले बारीबाटै गुन्द्रुकको कथा सुने।

फर्कंदा पाहुनाले किताबमा लेखेर गए, 'यहाँ हामीले होटल पाएनौँ, घर पायौँ।' आयुष्माले त्यस साँझ प्लास्टिकका फूल झिकेर त्यहाँ बारीको सयपत्री राखिन्।

क. आयुष्माले ढिँडो किन लुकाएकी थिइन्?
ख. 'हामीले होटल पाएनौँ, घर पायौँ' भन्नुको आशय लेख्नुहोस्।
ग. अन्तिम वाक्यमा प्लास्टिकको फूलको सट्टा सयपत्री राख्नुले सुनमायामा आएको के परिवर्तन देखाउँछ?
घ. 'उनले पाहुनाबाट लुकाएकी थिइन्' मा क्रियापद कुन पक्षमा छ?
ङ. 'पदमार्ग' संवादमा आङरिताले सोचेको बाटोबाट रोजगारीको योजनासँग यो घटना कसरी जोडिन्छ?

६ एउटै अर्थ, फरक रूप [४]

कोष्ठकमा दिइएको निर्देशनअनुसार वाक्य पुनर्लेखन गर्नुहोस्। प्रत्येकको १ अङ्क छ।

क. म पहिले हरेक दिन खोलामा पौडी खेल्ने गर्थेँ। ('गर्थेँ' नराखी अभ्यस्त पक्षको एउटै क्रियापद प्रयोग गरेर)
ख. मैले अहिले मात्र थाहा पाएँ कि उनीहरू हिजै पोखरा गए। (अज्ञात पक्ष प्रयोग गरी छोटो वाक्य बनाएर)
ग. राम्रो कुरामा अर्को राम्रो कुरा थपियो। (पाठमा आएको 'सुन' र 'सुगन्ध' भएको भनाइ प्रयोग गरेर)
घ. धेरै समयपछि साथीहरू भेट्ने मौका मिल्यो। (पाठमा आएको 'साइत' भएको भनाइ प्रयोग गरेर)

७ त्रुटि पहिचान र सुधार [४]

तलको अनुच्छेदमा 'ऋ' र 'रि' का आठओटा त्रुटि छन्। तिनलाई पहिचान गरी अनुच्छेद शुद्ध पारेर लेख्नुहोस्। प्रत्येक सुधारको ०.५ अङ्क छ।

वसन्त रितुमा गाउँका रिषिको आश्रममा मेला लाग्छ। हाम्रो परीवारले पनि जाने ऋवाज छ। कृषि गर्न कसैले लिएको रिण तिर्न सकेन भने यहाँ मानिस ऋसाउँदैनन्। ऋक्सा चढेर बजारबाट मान्छे आउँछन्। हरियो चौरमा हिँड्दा ऋत्तो मन पनि भरिन्छ।

८ भाव विस्तार [४]

दिइएको भनाइको भाव विस्तार गर्नुहोस्।

मौनता स्वीकृतिको लक्षण हो।

९ कथाबाट संवाद [५]

तलको अनुच्छेद कथाको शैलीमा छ। यसलाई संवादमा बदल्नुहोस्। यो घटना अभ्यासका लागि बनाइएको हो।

> ‘कक्षा आठका मिङ्मा र रुपा विद्यालयको शैक्षिक भ्रमण कहाँ जाने भनेर छलफल गर्दै थिए। मिङ्माले नागार्जुनको जङ्गलसम्म हिँड्ने कुरा गरे। रुपाले हिँड्न गाह्रो हुने साथीको चिन्ता गरिन्। मिङ्माले बिचमा विश्राम गर्ने सुझाव दिए। अन्त्यमा दुवैले यो कुरा गुरुआमासँग राख्ने निधो गरे।’
>
> सर्त: शीर्षक; कोष्ठकमा ठाउँ, समय र पात्र; कम्तीमा आठ भनाइ; कोष्ठकमा तीनओटा हाउभाउ; एउटा भनाइमा अज्ञात पक्ष र एउटामा पूर्ण पक्ष; टुङ्गो।

१० तर्क र प्रतितर्क [४]

दिइएको भनाइको पक्षमा एउटा तर्क र विपक्षमा एउटा प्रतितर्क दिई आफ्नो निष्कर्ष लेख्नुहोस्।

> “पदमार्गमा पर्यटक बढ्दा गाउँलाई फाइदा मात्र हुन्छ।”

११ सोच्नुहोस् [४]

तर्कसहित उत्तर लेख्नुहोस्।

> ‘पदमार्ग’ मा फातिमा खुलेर भन्छिन् कि उनले पदयात्राको कुरा राम्ररी बुझेकी छैनन्। लेखकले चारै जना पात्र जान्ने बनाएको भए संवादमा के समस्या आउँथ्यो? अनि, तीन जनाका यात्रा हिमाल, शक्तिपीठ र तराईको गढ गरी फरक फरक ठाउँका किन राखिएका होलान्?

१२ क्रियाकलाप: मेरो एक दिने पदमार्ग (अङ्क नदिइने)

आफ्नो ठाउँबाट एक दिनमा हिँडेर पुग्न सकिने कुनै ठाउँको योजना बनाउनुहोस्। ठुलाबडासँग सोधेर कापीमा तलको जस्तो तालिका भर्नुहोस्।

कहाँबाट कहाँसम्म	कति समय लाग्छ	बाटोमा के के देखिन्छ	के बोक्नुपर्छ	त्यहाँको विशेषता